

## Motion till riksdagen 2006/07:So219

av **Barbro Westerholm (fp)**

# Allmänna arvsfonden och behov av stöd till äldreforskning

## Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en vidgning av Allmänna arvsfondens ändamål till att omfatta även stöd till forskning och projekt rörande äldre.

## Bakgrund

Det föreligger inom många områden brist på forskning när det gäller äldre, åldrandet och metoder för behandling, vård och rehabilitering av äldre. Finansieringsproblemen har blivit särskilt tydliga i samband med att stödet till den stora svenska långsiktiga studien av åldrandet och vården om de äldre – SNAC, the Swedish National Study on Aging and Care – övergångsvis skars ned från 10 till 3,5 miljoner år 2004 och när det specialdestinerade stödet till äldreforskning som FAS givit försvunnit i årets budgetproposition.

Det är uppenbart för alla och envar att Sverige liksom många andra länder står inför en mycket dramatisk förändring i befolkningens ålderssammansättning de närmaste decennierna. Om femton år kommer mer än var fjärde svensk att ha fyllt 60 år. Om ytterligare tio år kommer det att finnas 720 000 personer som får uppleva sin åttioårsdag – jämfört med 475 000 idag och 250 000 för 25 år sedan.

Flertalet av morgondagens äldre kommer att vara friska och vitala men samtidigt kommer många fler än idag behöva samhällets vård för att klara sitt dagliga liv. Idag omfattar den offentliga, långvariga vården och omsorgen om de äldre omkring 250 000 personer och kostar cirka 75 miljarder per år. År 2025 kommer optimistiskt räknat resursbehovet ha ökat med 25 procent.

Det är uppenbart att detta förhållande leder till en insikt om att vi både behöver förebygga ohälsa hos äldre och kvalitetssäkra den behandling och rehabilitering vi ger de äldre för att skattemedlen och insatserna ska kunna göra

**Fel! Okänt namn på**

mesta möjliga nytta. För det behövs forskning som underlag för beslut om olika insatser. Denna forskning saknas till stor del idag.

Som exempel kan nämnas det som förs fram i SBU:s (Statens beredning för medicinsk utvärdering) inventering Evidensbaserad äldrevård – en inventering av det vetenskapliga underlaget (2003). Här kan man läsa: ”Det finns ett mycket stort behov av klinisk behandlingsforskning rörande äldre patienter, i synnerhet för dem över 75 år”. Exempel på områden där sådan forskning är angelägen är akut geriatrik, undernäringstillstånd, kronisk palliativ vård och kronisk smärta. Med hänsyn till att många äldre patienter har många samtidiga sjukdomar (multisjuklighet) och många samtidiga behandlingar (multibehandling) är det även angeläget med studier som belyser effekten av olika samtidigt givna behandlingar, såväl kombinationer inom en behandlingsmetod (t.ex. olika läkemedel) eller kombinationer mellan behandlingsmetoder (t.ex. läkemedel, nutrition och träning).

Läkemedel är endast i viss utsträckning utprövade på den åldersgrupp som använder läkemedel mest, nämligen de äldre. Här föreligger således ett stort forskningsbehov. Det gäller också tandvården. Idag ger man äldre tandvård som är utprövad på yngre människor, men man vet inte om den är lämplig för de tandproblem äldre har.

Behovet av forskning om äldre och deras situation har uppmärksamats i flera utredningar inte minst i Äldrepolitik för framtiden (SOU 2003:91), allmänt kallad Senior 2005. Den förra regeringen har dock inte kommit med några förslag om hur man ska initiera och finansiera de forskningsbehov som Senior 2005 aktualiserat.

Allmänna arvsfondens medel kan idag endast utgå för projekt som rör barn och ungdom eller funktionshindrade människor. Det är bra, men arvsfondens ändamål bör vidgas till att omfatta även äldre på grund av att en betydande andel av de medel som tillförs fonden kommer från dödsbon där det inte funnits någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden och den avlidne ofta är en äldre person. Frågan har varit uppe hos den tidigare regeringen men lades ad acta 2004-10-26 med motiveringen ”Ändringen av lagen om Allmänna arvsfonden har nyligen beslutats (1 juli 2004). Ej skäl att vidga kretsen för sökande. Kommande forskningsproposition bereds för närvarande inom regeringskansliet, vilken även omfattar äldre.” Någon satsning på äldreforskning återfanns emellertid inte i den forskningsproposition förra regeringen lade fram för riksdagen våren 2005 (Forskning för ett bättre liv, prop. 2004/05:80). Därför kvarstår behov om mer medel och Allmänna arvsfonden borde därför kunna användas för stöd till forskning och projekt rörande äldre.

Med hänvisning till ovanstående hemställs att riksdagen för regeringen tillkännager att ändamålen för Allmänna arvsfonden bör vidgas till att omfatta stöd till forskning och projekt rörande äldre. Regeringen bör återkomma till riksdagen med detta tillägg i lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden.

Stockholm den 24 oktober 2006

*Barbro Westerholm (fp)*